

HYVÄ ELÄMÄ KYLISSÄ -kysely ja verkkopajat 2021

Yhteenveto

29.4.2021 EL

Hämeen Kylät ry ja Kanta-Hämeen Leader-ryhmät toteuttivat helmikuussa 2021 **Hyvää elämä kylissä nyt ja 10-vuoden päästä** -kyselyn. Kyselyyn saatiin 563 vastausta Kanta-Hämeen alueelta. Tämän lisäksi järjestettiin kaksi verkkopajaa 16.2. ja 15.4.2021, joissa käytiin keskusteluita pienryhmissä erätaukomenetelmällä.

Hämeen Kylät laatii paraikaa Kanta-Hämeen kyläohjelmaa 2020-luvulle ja Leader-ryhmät omia strategioitaan uudelle rahoituskaudelle. Kyselyn anti hyödynnetään näissä valmistelutöissä.

Hämeen Kylien tehtävänä on myös toimia kyläyhteisöjen edunvalvojana. Kyselystä saadaan eväitä myös vaikuttamistyöhön sekä tulevaan toimintaan ja kehittämishankkeisiin kylien parhaaksi.

Kyselyn sisältö koottiin kolmesta kokonaisuudesta:

- Leader-ryhmien Linnaseutu ry, LounaPlussa ry ja EMO ry sekä Hämeen ELY-keskuksen maaseutuohjelman arvioinnit ja strategiavalmistelu
- Suomen Kylät ry:n Paikallisen kehittämisen ohjelma 2021 – 2024 <https://suomenkylat.fi/wp-content/uploads/2020/12/Paikallisuudella-paremmaksi.pdf>
- Kanta-Hämeen kyläverkoston tulevaisuustyöskentely

Lisätietoa Hämeen Kylät ry
Elina Leppänen, 0400 944 868,
kylaasiamies@hameenkylat.fi



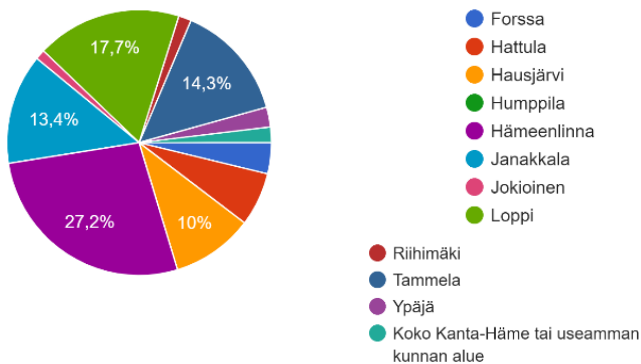
MITKÄ OVAT HYVÄN KYLÄELÄMÄN EDELLYTYKSIÄ Hämeessä seuraavina vuosina? Korona-aika on pakottanut meidät pysähtymään ja sopeutumaan uudenlaiseen elämään. Nyt on hyvä hetki pysähtyä pohtimaan, millaisia ovat kylämme, asuinalueemme ja pitäjämme tulevaisuudessa ja mitä asioiden eteen voimme tehdä yhdessä. Mikä tässä ajassa on arvokasta ja mitä haluamme säilyttää? Miten sinä haluat, että kyläsi tai asuinalueesi muuttuu ja mitä voit tehdä omalta osaltasi?

Vastaa kyselyyn Hyvää elämää kylissä nyt ja 10-vuoden -päästä.

KYLÄ ON paikka, jonka asukkaat mieltävät toiminnallisesti omaksi asuinalueekseen. Se voi olla perinteinen maaseutukylä, mutta myös taajama, kaupunginosa, kirkonkylä tai pitäjä. Kanta-Hämeessä on 150 viehättävää, toimivaa ja erilaista kylää.

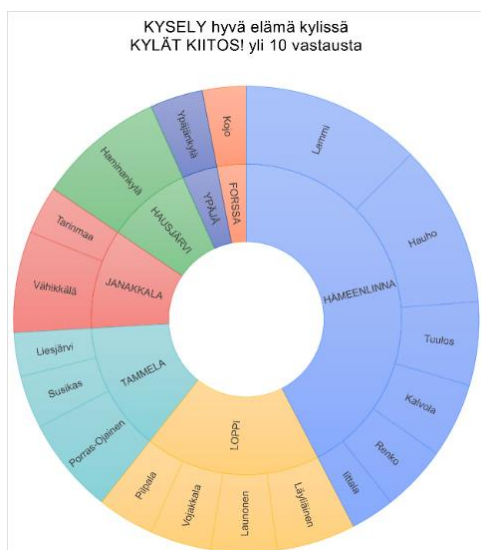
Vastauksissa kuuluu asukkaiden eli kyläläisten ääni

Kyselyyn saatiin 563 vastausta helmikuun loppuun 2021 mennessä. Eniten vastauksia saatiin Lopelta, Tammelasta ja Janakkalasta. Vastaajista suurin osa ilmoitti olevansa asukas tai vapaa-ajanasukas (94 %) ja pieni osa vastasi työnsä puolesta maakunnallisena tai alueellisena kehittäjänä, oppilaitos- tai kuntatoimijana (6 %).



Kyselystä tuloksia myös paikallisen kyläyhdistyksen käyttöön

Kylät, joista tuli yli 10 vastausta Hyvä elämä kylissä -kyselyyn, saavat yhteenvedot oman kylänsä vastauksista. Vastauksia voi käyttää avuksi, kun pohditaan oman kylän tai alueen kehittämistä. Hämeen Kylien kyläsiames auttaa tarvittaessa kylän oman tulevaisuuskuvan rakentamisessa.



Kysely kannusti vastaajaa miettimään, mistä koostuu hyvä elämä kylissä nyt ja tulevaisuudessa

Kyselyssä pyydettiin arvioimaan eri teemojen tärkeyttä asteikolla 1-4 (4 = todella tärkeä, 1 = ei tärkeä) oman kylän tai alueen kannalta. Teemoja oli kymmenen ja niitä oli avattu lyhyellä tulevaisuuteen suuntaavalla tekstillä. Jokaisen teeman kohdalla sai halutessaan kirjoittaa toiveita, ideoita tai esimerkkejä aiheeseen liittyen. Näitä avoimia vastauksia tuli jokaiseen teemaan toistasataa. Ne on tiivistetty ja ryhmitelty tähän yhteenvedoon.

Verkkokeskustelujen anti on lisätty aina sille sopivaan teemaan. Osittain teemojen sisältö on päällekkäistä.

Teemaan liittyvä pieni tulevaisuusteksti, joka siis sisältyi myös kyselyyn, on esillä tässä yhteenvedossa heti teemaotsikon jälkeen.

Kyselyn 10 teemaa

- 1) KYLÄTALOLLA TAVATAAN
= kylätalojen kehittäminen s.4
- 2) KYLÄT JA PAIKALLISUUS NÄKYVÄT
= viestintä s.6
- 3) NUORET TOIMIVAT JA PALAAVAT
= nuoret mukaan toimintaan s.8
- 4) LÄHIPALVELUJA ÄLYKKÄÄSTI JA UUSIN KEINOIN = palvelut lähelle s.10
- 5) KYLÄ VÄLITTÄÄ = kyläturvallisuus s.12
- 6) KYLILLE ASUMAAN
= maallemuutto ja monipaikkaisuus s.14
- 7) KULTTUURIPERINNE JA YMPÄRISTÖ TUTUKSI
= paikalliskulttuuri, ulkoilu & kylämatkailus.16
- 8) KESTÄVÄT RATKAISUT = resurssiviisaus s.18
- 9) YHTEISÖN TOIMINTA UUDISTUU JA VAHVISTUU = yhteisön toiminta s.20
- 10) KUMPPANUUTTA, VERKOSTOJA JA OSALLISUUTTA
= kumppanuus ja vaikuttaminen s.22
- 11) MUITA TERVEISIÄ
Hämeen Kylille ja Leader-ryhmille s.23

Kolme tärkeintä teemaa erottui vastauksista

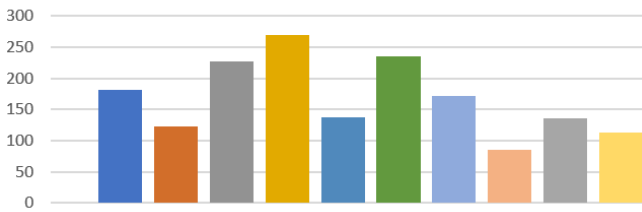
Lopuksi vastaajaa pyydettiin valitsemaan kolme tärkeintä osa-aluetta (teemaa), joita hänen mielestään omalla kylällä tai alueella tulisi kehittää seuraavan 10 vuoden aikana.

Kanta-Hämeen kaikkien vastanneiden top 3 tärkeintä kehitettävää teemaa:

- Lähipalveluja älykkäästi ja uusin keinoin
- Kylille lisää asukkaita
- Nuoret toimivat ja juurtuvat

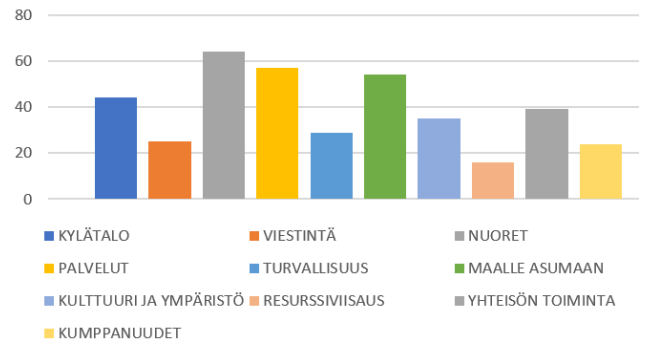
Hämeenlinnan, Forssan ja Riihimäen seutukuntien vastauksissa nousivat myös nämä kolme teemaa tärkeimmiksi, joskin niiden keskenäinen tärkeysjärjestys poikkesi. Forssan seudulla nousi Nuoret tärkeimmäksi teemaksi.

Kanta-Häme - tärkeimmät teemat

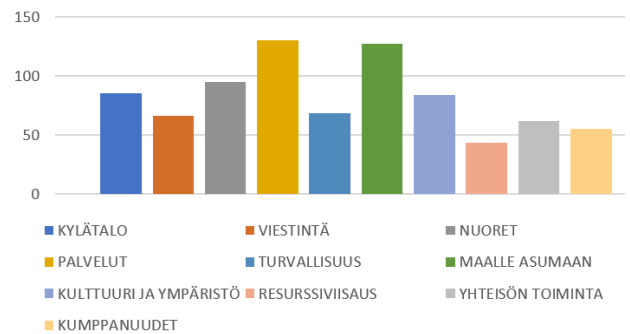


- KYLÄTALO
- VIESTINTÄ
- NUORET
- PALVELUT
- TURVALLISUUS
- MAALLE ASUMAAN
- KULTTUURI JA YMPÄRISTÖ
- RESURSSIVIISAUS
- YHTEISÖN TOIMINTA
- KUMPPANUUDET

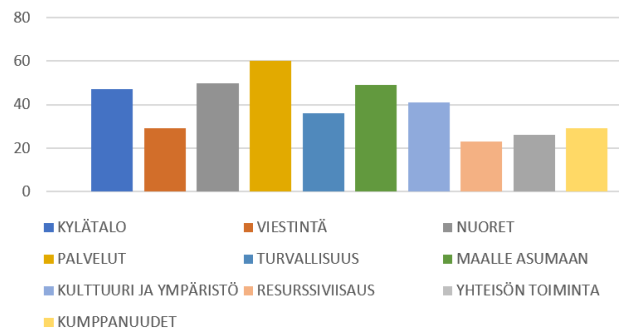
Forssan seutu



Hämeenlinnan seutu



Riihimäen seutu



1) KYLÄTALOILLA TAVATAAN

=Kylätalojen kehittäminen

Yhteistila (kylätalo, lähikoulu, seuratalo, kirjasto, ...) kokoaa tapaamaan, harrastamaan, etätyöskentelyyn ja saamaan palveluja kylässä ja asuinalueella. Yhteistila toimii paikallisena toiminta-, logistiikka-, ja valmiuskeskuksena yhteistyössä viranomaisten, kunnan ja järjestöjen kanssa. Kylätalon kynnyks on matala poiketa.

Keskiarvot

Kanta-Häme	3,4
Hämeenlinnan seutu	3,3
Forssan seutu	3,6
Riihimäen seutu	3,4

"Paikka jossa kokoontua on ehdoton edellytys sille, että yhteisöllisyyttä voidaan ylläpitää ja kylä voi toimia kylänä. Jatkossa varmasti entistä enempi myös valmiuskeskus ja palvelujen keskittymä, kerhotilan lisäksi. Yleisesti kylätalo on paikka, jossa yksittäiset ajatukset ja "heitot" eri tahoilta alkavat kietoutua ja tiivistyä lumipallon lailla, kirkastuen kylää eteenpäin vieviksi ideoiksi ja yhteiseksi tekemiseksi."

"Toivoisin, että vanha kylätalo säilyisi tuleville sukupolville merkiksi historiasta ja antaisi hämäläisille elämänjuuret."

"Jotta kylä tulee rakkaaksi, muistettavaksi, siellä täytyy olla toimintaa, yhdessäoloa. Ei pelkät kauniit tai erikoiset maisemat tai paikat riitä."

Kokemus, että on tervetullut yhteisiin tiloihin vierailijana, kesäasukkaana tai kylään tutustuvana. Kannustetaan uusia asukkaita mukaan. Kaikki kyläläiset pitää tavoittaa, asukkaita pyytää mukaan.

Mikä koetaan kylätaloksi, yhteistilaksi?

Osittain ainoaa "yhteistilaa" ei koeta sellaiseksi.

Koulut ja kirjastot toimivat jo osittain monikäytössä, myös vastakkaisia kommentteja. Paikka, jossa ihmiset tapaavat voi olla myös paikallinen yritys, kauppa, ravintola tai kahvila. **Kota. Laavu.**

Ei tarvitse aina olla rakennus, voi olla myös ulkotila, puisto. Matonpesupaikka, leikkipaikka, evästelypuutarha, "kaupunki"viljelyä, ulkokuntosali, pulkkamäki jne talvella. Monitoimipuisto.

Yhteistila puuttuu. Saisi olla. Ehdotuksia koskien entisiä kouluja. Kirkonkylältä puuttuu kokonaan yleinen matalankynnyksen yhteinen kokoontumispaikka. Pienessä kylässä ei ole yhteistä tilaa/koulua kuten ennen. Mahdollinen yhteistila pitäjältä löytyy, kehittämällä yhteistyötä ja yhteyksiä toimintaa voitaisiin parantaa radikaalisti. "Kyläpiirien kehittäminen" lähimpien kylien kanssa.

Merkitys riippuu elämäntilanteesta.

KUINKA PYÖRITETÄÄN?

Paljon enemmän yhteistyötä kylän seurojen kesken. Kylätalo on Nuorisoseuran, sen ja kyläyhdistyksen toiminta tulisi nivoa yhteen. Seuraintalo kyläläisten käyttöön. Toiminta avoimemmaksi ja kiinnostavaksi esim. pop-up palvelutarjoajille. Talkoolaisten muistaminen. Kylätalojen vetäjille tukea. Työllistetty taloa hoitamaan, ettei tarvitse kaikkia tehdä talkoilla. Yhteistä tekemistä on helppoa ja kohtuu edullista järjestää. Jospa löytyisi joku vetäjä talolle niin porukkaa voisi tulla. Ylläpitoon osallistujia on liian vähän ja jos joskus osallistuu, niin syyllistetään että osallistuu liian vähän.

Matalan kynnyksen kohtaamispaikka.

Turinapaikka. Vertaistuki. Kylätalo voisi toimia alueen (lapsiperheille) kohtaamispaikkana, kylän olohuone -meiningillä. Hengailupaikka. Jonkun työntekijän se toki vaatisi ja sitä, että se olisi oikeasti auki ja saavutettavissa, ettei vain tyyliin 2h viikossa. Matala kynnyks yhteistilan toimintaan osallistumiseen. Esim. kerran viikossa kaikille kyläläisille kahvittelu- ja rupattelutuokio vaikkapa parin tunnin mittaisena sunnuntaisin.

Yhteisiä "juttuja" kylällä => yhteishenki.

Mahdollisesti kehittyä yhteisiä liikeideoita.

"Torstai tuumailu. Kylää koskevat asiat hyvät ja viat esille, myös laajemmat asiat esim. Alueen ongelmat ja ratkaisut jne."

Enemmän toimintaa. Vastauksissa on tuotu esille paljon monipuolista toimintaa, mitä taloilla jo on sekä erilaisia ideoita ja toiveita, mitä voisi olla.

Yhteinen harrastuspaikka, myös talvella.

Ruokaan liittyvää toimintaa monenlaista.

Kahvihetkiä. Kesäkahvila pop up. Muutakin ohjelmaa. Nuorille kesätöitä kahvilan merkeissä. Etätyöläisten yhteinen lounasaika. Kerran kuussa yhteinen vapaamuotoinen kahvihetki. Kylälounas. *"Ruokailumahdollisuus kylätalolla kerran viikossa, sekä satunnaisesti sunnuntaina, jotta nuoretkin perheet pääsisivät. Toisi ehkä perheen äidillekin tai isälle sunnuntain tuntua."*

Satsaus lähiurheilutiloihin ja välineisiin.

Kuntosali on huippu, samoin jumppasali. Vuokrata liikuntasalia ja treenivälineitä.

Kokoontumispaikka. Yhdistyksille.

Tapahtumat todella tärkeitä.

"Tapahtumat seurantalolla ovat ihana tuulahdus menneestä, vaikkei niitä ole usein, ne ovat tärkeitä tapahtumia, ja seurantalo on asia, josta ollaan ylpeitä."

Palvelupäivät. Asiakaspalvelupäivät yrittäjien toiminnoille vaikka kerran viikossa. Kiertävät palvelut kuten kampaaja, jalkahoito, hieroja jne. Kunnan palveluja kylille esim. sairaanhoitajan vastaanotto.

Etätyöpiste. Toimiva netti. Etätyötilan tai vaikka lounaan, taukojumpan, kahvittelun tarjoaminen etätyöläisille.

Varautumiskeskus. Paikka jakaa apua (ruoka-apu, vesi ym). pyykinpesu polettikäyttöisellä koneella. Myös mahdollisuus peseytymiseen. Defibrilaattori ja adrenaliinipiikki anafylaksioiden varalta, useampi kyläläinen koulutettaisiin.

Kylän tai alueen **infopiste**, ulkona ja sisällä. Esim. kivasti toteutettu aikajana kuvineen ja kertomuksineen kylästä. Neuvontaa.

Apteekin käsitavaran ostomahdollisuus. Paketinhakupiste.

** askarteluillat * tanssit * kirppikset * pelipäivät * puurojuhlat * myyjäiset * joulujuhlat * kesäpäivät * jumalanpalvelukset * päivälliset * laskiainen * isänpäivät * äitienpäivät * teemapäivät * iltamat * näytelmät * makkaranpaistot * palvelupäivät * zumbat * vannetanssit * taidemaalaus * joogat * yhteislaulut * höntsäilyt * konsertit * jummat * kokoukset * yksityiset juhlat * kahvihetket * vaate-esittelyt * lasten discot * kahvilat * yrittäjäesittelyt * liikunta * kulttuuri * kädentaidot * lukusali * neuvonta * biljardi * pöytäfudis * lavatanssi * nuorisokahvilat * ompeluseurat * perhekerhot * kinkerit * kirjojen vaihto hyllyt * bändikerhot * musan kuuntelut * kylätuumailut * kuntopiirit * luontoillat * historiatreffit * muisteluhetket * mummodiscot * kansalaisopistojen piirit * luennot * kirjailijavierailut * oleilut * kiertävät palvelut: kampaaja * jalkahoito * hieroja * kylälounaat * peli-illat * verkkotapahtumat * elokuvat * kyläkerhot * paketinhakupiste * olohuone * kohtaustila * etätyötilat * kierrätystoiminnot * kuntosali * jumppasali * savenpolttuuni * keskustelut * sauna * tavaralainaat * muistikkerhot * kokkikerhot * satujummat * karaoket * nuotio-illat * nyttikestit * digipajat * paikallisten tuotteiden myyntihetket * leivontatalkoot * sähköinen vehnämylly * pyykkikone * kankaiden leikkaus isoilla pöydillä * ompeleminen * possujuhlat * pikkujoulut * koiranäyttelyt * opintopiirit * kesäteatterit * tukkilaiskisat * juhlat **

KENELLE? KAIKILLE mutta myös nostettu eri ryhmiä esille

Lapsille ja nuorille. Lapsiperheille. Ikäihmiset. Aikuiset. Yksinasuville. Loma-asukkaalle. Tapaaminen vapaa-ajan asukkaille madaltaisi poikkeamiskynnystä. **Nuorille vapaa pääsy kylätalolle.**

Sähkönlatausasema/tolpat, yhteiskäyttöinen kyläauto (sähkö/biodiesel käyttöinen).

Kylätalojen lämmityksen päivitys. Uusiutuva energia lämmityksessä. Energiarempat. Maalämpö. Kylätalo asukkaille esimerkkinä vaikka aurinkopaneeleista.

Kierrätystoiminnot. Tuo ja vie -piste (lehdet, kirjat, sukset, luistimet...). Vuokrattava halli autojen ja mopojen korjaukseen.

Markkinointi ja viestintä. Tilojen ja palvelujen yhteismarkkinointi. *"Toimintaa näkyväksi, nyt en edes tiedä missä tällainen paikka on (vai onko sitä?) ja minkälaista toimintaa on."*

Seuraintalon monipuolisuutta markkinoitava kylän ulkopuolellekin, saada näkyvyyttä. Voisiko kylätaloa markkinoida myös vaikka yrittäjille asiakastiloiksi arkisin? Tiedotusta, mihin käyttötarkoituksiin kylätaloa voisi käyttää.

Yhteistyössä kaupungin/kunnan ja järjestökentän voimin. Kunnan kanssa keskusteluyhteys tärkeä. Kaikki apu tarpeen. Kunnan virkamiehet käymään. Kutsutaan valtuutettuja käymään. Kaupunkien, kuntien ja jopa valtionkin pitäisi enemmän arvostaa kolmannen sektorin pitämiä kylätaloja. Ohjeistusta mistä kaikkialta voi apua hakea.

TALOUS Kylätalojen taloudesta huolehtiminen koko yhteisön asiaksi. Tasapuolisuus kustannuksissa. Kunta tarjoaa ilmaiset tilat keskustassa, pitäisi olla myös kylillä ja pitäjissä. Halpa tilavuokra tai ilmainen. Kylätalon ylläpito voi olla rasite.

YHTEISTILAAN PÄÄSEMINEEN. Aukioloajat. Illat ja viikonloput. Tilojen varaamisen helpottaminen. Yhteinen varausjärjestelmä. Tiloihin pääsyä varten koodilla avautuvia avainkaappeja kylätaloille.

2) KYLÄT JA PAIKALLISUUS NÄKYVÄT = viestintä

Tapahtumat, monenlainen toiminta ja elämä kylissä ansaitsevat tulla paremmin esille. Paikallistoiminta saadaan näkyväksi, kun viestimme monikanavaisesti. Viestintäkanavat muuttuvat jatkuvasti ja opettelua tarvitaan. Myös jokainen meistä voi kertoa positiivista viestiä eteenpäin.

Keskiarvot

Kanta-Häme 3,6

Hämeenlinnan seutu	3,5
Forssan seutu	3,6
Riihimäen seutu	3,6

Ajankohtainen tiedotus nopeaa ja selkeää. Positiivisia ja iloisia asioita kertoa. Rohkeutta tiedottamiseen. Kerätkää kylät yhteen!

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa nostaa tapahtumia ja toimintaa. Kylien keskinäisen verkoston voima. Lähikylät saisivat tehdä enemmän yhteistyötä, myös yhdistykset. Tammelan kylät-sivut ja jokin maakunnallinen helposti löytyvä sivu olisi hyvä.

Monikanavaisuus. On työlästä. Facebook, Instagram, Twitter ja paikallislehdet. Hämeen Sanomat. Paikallisradiot ja YLE:n aluetoimitukset. Paikalliset lehdet voisivat aktivoitua kylätiedottamisen osalta. Myös perinteinen markkinointi ja printtimainonta. Joka kotiin jaettavat kylälehdet, info-, tapahtumamainokset. Paksun kylälehden sijaan useampi ohuempi ja ajantasainen posti koteihin. Verkkosivut! Facebook-sivu. Puutaloalueen verkkolehti. Uutiskirje. WhatsApp-ryhmä on kätevä. MyDay. Snapchat nuorten ylläpitämänä. Blogi. Vanha kunnan ilmoitustaulu. Rappukäytävätiedotteet. Paikalliset kaupat. Kyläkaupan ovi ei riitä. Maksuttomat seurojen ilmoitukset lehdissä.

Uudet kanavat rohkeasti käyttöön. Some kai se on tärkein, toki jättää osan ihmisistä pois. Kylälle

oma some-sivu, insta-sivu. IG tätä päivää.
FB ryhmään asennemuutosta viestien sisältöihin.
Positiiviset huomiot, kannanotot, pienetkin yhteiset teot ja ideat jakoon faceryhmän kautta.
Iloista, ystävällistä, kaikkia ikäryhmiä ja ajatustapojen arvostusta.
Kyläelämästä oma some-kanava....TV-sarja elämää kylillä.

Kuvat. Videot.

Katukuvaan esille paikalliset palvelut ja tapahtumat.

Oman kylän kalenteri google drivessa josta sitten viesti uudesta tapahtumasta kaikille palvelun tilanneille.

Kyydeille digialusta.

Haastetempaukset ja niistä viestintä. Kisa kylän paras/suosituin sosiaalisen median kyläpostaus ja voitaisi palkinnon. Pitäjäkierrokset linja-autoilla.

Yhteiskäyttöön tabletteja, lehtiä, ylimääräisiä kirjoja, latauspistokkeita, tietokone. Laitteistot kuntoon yhteishankinnoilla.

Pienet kylä tapahtumat, epävirallinen toiminta ja arjen tekeminen näkyväksi. Tapahtumat ja toiminta tuovat kylää tutuiksi ja elämää myös siellä. Tiedottaminen tapahtumista etukäteen samoin kuin uutisointi jälkikäteen tärkeää, jotta kylän "eläminen" näkyy mahdollisimman laajasti.

Tarinat ihmisistä. Nuorempia kertomaan elämästä omalla kylällä. Paikalliset yrittäjät ja ammatinharjoittajat paremmin esille. Kuvia, videoklippejä henkilöistä /perheistä, jotka ovat muuttaneet kylälle, mikä toi heidät kylille ja mikä pitää heidät täällä.
Kulttuuriympäristö tekijöineen on maaseudun merkittävä vetovoimatekijä.
Mitä on hämäläisyys ja miten siitä saadaan valtti?

KAIKKI VIESTIVÄT: Aktiiviset toimivat asukkaat. Nykyiset asukkaat ovat parhaita markkinoijia tuleville asukkaille. Somekanavissa paikallisväki ja osa kävijöistä mainostaa tapahtumaa myös. Kyliin some-vastaavat. Nuorten mediaosaamisen hyödyntäminen. Nuorille kesätöitä kylätapahtumien somepäivittäjinä ja somen sisällöntuottajina? Paikallisopas.

Tarvitaan ulkopuolisia silmiä näkemään kylän puuhat.

Vetäjä tärkein viestijä.

Erityisesti uusille asukkaille. Huomioiminen tietopakettilla palveluista ja tapahtumista. Mahdollisuus tutustua paikallisiin.

KOULUTUSTOIVEITA. Some-koulutusta. Etäkokousten toteuttamiseen. Neuvontaa laitteiden käyttöön vaikka isommassa ryhmässä. # tietoa hästäkkien käytöstä.

Valmiita materiaaleja yhdistysten viestintään. Valmiit ja maksuttomat pohjat kotisivuille.

Esimerkkien ja mallien jako.

Nuoret opettamaan vanhempia. "Panttereiden" koulutukseen panostaminen.

Viestintä on haaste, jos perustuu vapaaehtoisuuteen. Ongelmana, näin on aina tehty -asenteet.

Kunnan täytyisi tässä olla paljon enemmän mukana. Kunta mukaan viestimään paikallisista tapahtumista. Hämeenlinnan kaupunki ei tuo tarpeeksi esiin Pitäjiä ja niissä sijaitsevia kyliä. Kirjasto myös mukaan välittämään viestejä eri ryhmien, palvelujen, tuottajien ja yhdistysten välillä. Janakkalan kunnan viestintä on mukavasti mukana ja tukemassa kylä tapahtumia, se on todella tärkeää.

Kunnan sivuilla voisiko olla ns. Kyläkanava? Kaupungille "kyläkirjeenvaihtajat".

3) NUORET TOIMIVAT JA PALAAVAT = Nuoret mukaan toimintaan

Lapset saavat elää turvallisen lapsuuden, nuoret toteuttaa ideoitaan ja näyttää osaamistaan.

Vahvat juuret kasvattavat arvostamaan kotiseutua, jäämään, palaamaan tai ainakin puhumaan kotikylän puolesta.

Keskiarvot

Kanta-Häme 3,7

Hämeenlinnan seutu	3,6
Forssan seutu	3,6
Riihimäen seutu	3,7

Tuntuma on, että kylillä on nuoria ja uusia vauvojakin. Perheiden hyvinvointi on keskeinen tekijä.

Nuoret ovat kylän tulevaisuus ja heidän saaminen mukaan kylän yhteisöön ja toimintaan on elinehto kylille. On kuitenkin haaste saada nuorisoa mukaan ja miettiä mikä heitä kiinnostaisi. Kun nuoria aktiivisesti kysyy mukaan mielekkäisiin juttuihin ja tilaisuuksiin, ovat tulleet mielellään. Positiivinen pohinä luodaan nuoruudessa, jota fiksujen aikuisten tulisi kannustaa. Nuoret arvostavat asuinympäristöä, jos aikuisetkin puhuvat siitä positiivisesti. Hyvin tärkeää keskustella nuorten kanssa, millaista toimintaa he haluavat järjestää ja missä olla mukana. Nuorten luovuuden esille nostaminen. Turvallinen lapsuus ja kaveritaidot, kiusaamisen vähentäminen yhteisöllisyyden ja vahvojen juurien myötä kyläyhteisön tukemana. Lapset tarvitsevat kavereita.

Lapsille on hyvin toimintaa maaseudulla ja kylissä, mutta nuorten toimintaan ja kohtaamispaikkoihin pitää kiinnittää enemmän huomiota. Nuoria vaikea saada mukaan, koska harrastavat niin paljon ja harrastukset kokoavat heitä muualle.

Nuoret mukaan tekemään tapahtumiin, talkoisiin ja yhteisiin juttuihin. Houkutella mukaan toimintaan ohjatusti tekemisen, kokemisen ja asioiden etsimisen/selvittämisen kautta. Lapset

myös mukaan rakentamaan yhteistä aluetta tai tilaa. Kylälehdien reporttereiksi, mediaosaamisen kautta.

Yhdistystoiminnan tekeminen helpoksi nuorille, selkeä viestintä ja perehdytys. Työkaluja nuorten mukaan saamiseksi on kehitettävä.

Nuorten omat projektit ja tempaukset. Nuorille oma ”vastuualue” kylätoiminnassa. Rahoitusta nuorten projekteille. Nuorten ohjaamat kerhot. Leader-ryhmälle nuorten hankkeet ovat haastavia, pitäisi keksiä kevyt ja innostava toimintatapa niihin. Lähinnä ollut kyläkoulujen yhteyteen liittyviä investointeja ja välineitä.

Lapsiperheet mukaan toimintaan. Lapsiperheillä alle kouluikäisille. Kutsutaan lapsiperheet koolle. Tarjotaan tilat kylätalolta tapaamisiin.

Koko perheen / kylän tapahtumat. Leikkimieliset pelit, olympialaiset, kotiseutukierros kylän taloissa, nuorten Talent. Laskiaisrieha. Lelunäyttely. Lapsille mahdollisuus esiintyä tapahtumissa.

Pienessä kylässä on toimintaa lähinnä kesällä, aktiivisuus pitäisi laajentaa ympärivuotiseksi. Kaikki ikäluokat. Toimintaa myös viikonloppuisin, mökkiläisperheetkin voisi osallistua. Mökkiläislasten ja paikallisten tutustumiset.

Harrastusmahdollisuuksia, kokeiluja ja virikkeitä kesälomille. Viikonloppuihin. Pajatoimintaa missä saisivat itse ideoida ja vaikuttaa. Hyviä ohjaajia.

Mopopaja, kepparikisat, peli-iltoja, kokkauskurssi. Höntsä jalkista, tanssia, askartelu- ym kerhotoimintaa. Yhteinen ruoanvalmistus ja ateriasta nauttiminen. Mopoilijat vähän ongelmana ja pitäisi saada suunnattua heidän aktiivisuus tekemiseen.

Liikuntamahdollisuudet ja -paikat. Jalkapallo, salibandy, lentopallo, maastopyöräily, pöytätennis, uimakoulu. Frisbeegolfrata. Tenniskenttä. Jääkiekkokaukalo. Skeittipuisto. **Luonto**, kalastuskursseja, lintujen tuntemusta, lepakkoretket. Ympäristöasiat. Yhteinen hyötypuutarha koulun pihalle.

Kotiseutu ja perinteet. Innostavasti tutustumaan kotiseutuun, omiin juuriinsa ja paikkakuntien

historiaan ja perinteisiin, jotta tietoa ja taitoa saadaan säilytettyä.

Taide.

Eri lajien pienimuotoisia kokeiluja.

Digiloikka antaa uusia mahdollisuuksia nuorten kiinnostuksen herättämiseen.

Nuorten yrittäjyyskasvatus ja kesätyöt.

Työllistämisessä tukeminen. Nuorten kesätyöllistäminen on keino juurruttaa nuoria omaan kylään, tästä hyviä esimerkkejä Teurolla, Letkulla, Vähikkälässä ja Nummenkylän kesäkahvila. 4H yrittäjyys.

Nuorille tiloja missä olla! Lähiseudulle, kirkonkylälle, johon kyliltä suht yhtä pitkä matka. Ilmainen kokoontumistila. Nuokkari. Nuorison hoitama kahvila, elokuvia ja bändille mahdollisuus esiintyä.

Kylätalolla nuorten oma ilta. Lapsille ja nuorille oma kyläkolo, harrastuspaikka, jossa myös vanhemmat ja isovanhemmat saavat pistäytyä. Aikuinen päältä katsoja. Koulun piha, leikkipuisto, pelikenttä. Uimaranta.

Osallistumismahdollisuudet. Osallistuva budjetointi. Mukaan päätöksentekoon. Hallituspaikka.

Yhteistyö paikallisten nuorisoyhdistysten, seurojen ja yhdistysten kanssa. 4H, MLL, partio, VPK, urheiluseurat ja kyläyhdistykset, eläkeläisyhdistykset, vanhempainyhdistykset. MLL:n liikuntapeuhula kylätalolla, kylän oma partiotoiminta, 4H-kerhot kylillä, VPK:n nuorisotoiminta.

Yhteistyö kyläkoulun ja paikallisen (kylä)yhdistyksen kanssa. Teematunnit. Yhteistyö kylien välillä.

Lapsiperheiden palvelut lähellä: varhaiskasvatus, lähikoulu ja iltapäivähoito. Kerhot koulun ohessa. Terveyspalvelut. Lähiliikuntapaikat, ympäristön viihtyisyys. Pienten koulujen arvostus, peruskoulut ja lukiot. Toisen asteen koulutus. Lähikoulussa helpompi järjestää paikallisesti räätälöityjä juttuja. Edellytys että perheiden arki on riittävän sujuvaa, erityisesti ennen yläastetta. Virkeitä eläkeläisiä

lapsiperheiden tueksi vastavuoroisesti.

"Kyläkoulun tukeminen on ollut kylällämme keskiössä, kun kylätoiminnassa vetureina on lapsiperheellisiä, kasvavat myös lapset kiinni kyläyhteisöön."

Kulkuyhteydet. Julkinen liikenne kohtuullisin kustannuksin. Junavuorot. Pysäkkikatokset kaikille pysäkeille, niiden lumihommat. Yhteiskyyditykset harrastuksiin. Kunnallinen harrastuskyyti klo 15 ja illalla takaisin. Kylän sisälläkin kulkeminen kylätalolle voi olla nuorelle hankalaa pitkien etäisyyksien vuoksi. Liikennemerkkien teko talkoilla lasten kanssa.

Nuoria houkuteltava palaamaan jollain keinoin. Kylältä lähteneiden tapaamisia. Vapaana olevien kiinteistöjen esittelyä. Halvat ensitontit nuorille. Palaajien tarinat.

Nuorten nostaminen oman alueensa vaikuttajiksi.

Negatiivinen some-viestintä korostaa muutamien aiheuttamia ongelmia.

4) LÄHIPALVELUJA ÄLYKKÄÄSTI JA UUSIN KEINAIN = Palvelut lähelle

Asioita voidaan järjestää uudella tavalla, jotta hyvinvointimme säilyy tai jopa paranee maaseudulla ja asuinalueilla. Digiloikkaa on moni jo ottanut. Miten jatkamme sitä palvelemaan kaikkien arkea? Myös yhteisö voi käynnistää kyläpalveluja kokeillen ja asukkaita kuunnellen. Kyläpalvelut voivat tarjota myös työpaikan ja ensi askeleen pitkäaikaistyöttömälle tai nuorelle.

Keskiarvot

Kanta-Häme 3,5

Hämeenlinnan seutu	3,4
Forssan seutu	3,6
Riihimäen seutu	3,6

"Oman kylän palveluja arvostetaan vasta kun ne häviävät. Ei riitä, että sanotaan niitä tärkeiksi. Palveluja pitää myös säännöllisesti käyttää."

Kuinka lähipalveluja voitaisiin organisoida uudella tavalla? Kunnan toimenpiteet yhdessä kyläyhdistyksien kanssa luo pohjan vahvalle kehitystyölle. Lähipalvelu voi olla kylätalo, jossa järjestetään säännöllisesti palvelupäiviä kuten hieroja, kampaaja, kahvio...

KETKÄ?

Promoottori tarvitaan

Kylätalkkari/-avustaja nostettiin esille useissa vastauksissa.

Sosiaalisesti kestävä pitäjän kehittäminen, työkokeilut, palkkatuet, kesätyösetelit käyttöön yrityksissä.

Nuoret nostettiin esille useamman kerran. Nuori yrittäjä. 4H-yrittäjä. Nuorten kesätyötuet. Nuorille erilaisia kunnan maksamia siisteystöitä. Leikkipuistojen siivousta, luontopolkujen yms. ylläpitoa säännöllisesti. Vanhusten ulkoilutus seuraa.

Vapaaehtoisrinki /-porukka: Lasten ja nuorten vapaa-ajan vieton mahdollistaminen mukavien ikäihmisten avulla. Ikäihmisten palveluverkoston

järjestäminen vapaaehtoisvoimin. Kylällä olisi pieni porukka, jotka hoitaisivat yleistä nikkarointia. Voisiko nuorista olla tähän? Kauppa-apuryhmä; tuodaan ostokset myös naapurille.

Naapuriapu

KENELLE? Ikääntyvät saivat useita mainintoja, myös lapsiperheet sekä mökkiläiset. Ikääntyville, palveluja myös kotiin. Vanhuksille ja lapsiperheille apua ja tukea asiointiin ja arkea helpottamaan, kyyteihin.

MITÄ JA MITEN?

Ohjausta digipalveluihin siirtymiseen: Kuka lähipiiristä/naapurustosta voisikaan auttaa IT-osaamisessa? Nuoret opastamaan vanhuksia iltakouluna. Digituutorointia. Kylän digipalvelukerho. Luottonuori vanhukselle, joka tulee hätiin, kun on saatu kone tilttiin. Kylätietokone ja tulostin.

"Pitää oivaltaa, mitä digi mahdollistaa. Se ei ole itsetarkoitus. Mutta se on henkilökohtaista ja todella suuri mahdollisuus!"

"Kaikki ei saa olla digisti tavoiteltavissa, vaan kyllä perusasioista pitää saada aina myös palvelua puhelimitse tai kasvotusten."

Etäostokset. Etäpalvelut. Kirjastojen rooli digijutuissa.

Sovellusten käyttö kylälaisten liikuttajana: kuntopolulle tms. sähköinen sovellus, jossa tulee liikevinkkejä.

Striimattuna ja vapaasti katsottavana. Streemaus kylätalolle, etäkouluttaja, vertaisohjaaja tukena.

Virtuaalinen kyläkierros -kyläopas ja opas kylän palvelujen äärelle.

Etätyöpiste. Toimistotilat yhteiskäytössä. Tammelassa esim. yhteistyö FYI.

Valokuituyhteydet

Paikallista vuokraus/lainastoimintaa.

Yhteiskäyttöä. Kylän lainaussysteemi harvemmin tarvittavista tavaroista, esim. klapiakone, yhteisiä lainattavia välineitä esim. vene, peräkärry, kalastusvälineitä nuorille, niittokone, traktori, vene, muutamat sukset.

Autojen yhteiskäyttö. Kylän yhteiskäyttöauto. Kimppakyydit. Tapahtumiin kulkemiset kimppakyydeillä.

Lajittelupiste. Kiertotalous yhteisön voimin (muovit, tekstiilit, metalli.).

Palvelulinja kutsutaksina. Kyläbussi. Kirjastoauto.

Kylän ulkoliikuntapaikka. Frisbeegolfrata.

Monipalvelupiste Ensi askel tuohon suuntaan on hyväkuntoinen kylätalo, jossa on kunnan varusteet digiloikkaan.

KYLÄTALOLLE etätapaamispaikan järjestäminen ajanvaraustyylisesti, kaikki eivät halua kotinsa vieraita.

Kiertävät palvelut (jumppa/harrasteohjaajat).

Yksityisyrittäjien teemapäivät kylätalolla. Kerran kuussa sairaanhoitaja talolle, rokotuspiste.

Kyläpalvelupäivät. Kyläkahvila.

Aterianoutopalvelu kyläkeittiöstä.

Elokuvailta streemattuna. Naisten illat eri teemoilla. Parkkikirppiksiä. Kyläkirppiksiä.

"4H:lla olisi halua järjestää kerhotoimintaa nykyistä laajemmin. Tämä toisi kylien asukkaille toimintaa: Lapsille tekemistä ja nuorille palkkaa ohjaajina. Aikuiset voisivat valvoa kerhotoimintaa kiertävällä vuorolla."

"Asukastupa on ollut monelle työttömälle tärkeä väylä takaisin työelämään. Samalla parantaa työttömän elämänhallintaa ja toimintakykyä." Kylätaloille joku avaan ovet ja olemaan läsnä koko illan.

Ruokakauppa, kauppa-auto, lähiruokakuljetukset. Kyläkaupat. Tämän päivän kauppa-auto tuo nettitulaukset lähelle. Drone tuo ruokakassin. Kotiinkuljetus lähitaajaman kaupasta. Yhteinen jakelupiste jos tilaa netissä verkkokaupassa. Kauppapalvelu verkkoon. Kootaan ostoslista ja yksi toimittaa tavaroiden hakemisen. Kauppakassi kyläkaupan tai talon organisoimana. *"Marketti tarjoamaan esim. ilmaista toimitusta kylätalolle tms. tiettyinä päivinä viikosta ja tilaukset noudettavissa sieltä? Voisiko cittarin kauppias perustaa kylälle sivutoimipisteen, jossa kyläkaupan valikoima ja tilauksesta saisi "cittarin valikoimasta" tuotteita kaupalle."*

Kauppa-apuryhmä, ruoka-apu. Tuodaan ostokset myös naapurille.

Lähiruoka. Tuottajien suoramyyni. REKO-rinki. Viljelijöiden ja lähiyrittäjien tuotemyyntiä voisi tukea ja tuoda paremmin esille. Pienet kyläpuodit.

Maaseudulla huikeaa ruokaosaamista: voisiko yhdistää ruoka-/leivonnaistilausta palvelupäiviin... nuoret mukaan? Lapsiperheet iltapäivällä kylätalon kautta kotiin ruokasatsin kanssa.

Kyläkoulut ja päivähoito tärkeitä lapsiperheille ja niiden muuttohalukkuudelle. Lastenhoidon uudet yhteisölliset kokeilut tai aito laadukas etäkoulu ja vapaaehtoistyöhön perustuva vaihtoehtoinen tapa opiskella.

"Perhepalveluissa tavoitteena päiväkotit (ryhmäperhepäiväkotit), eskari, ala-aste samassa pihapiirissä tai lähellä toisiaan. Tämä yhdistelmä takaa mahdollisuuden markkinoida kylää uusille muuttajille ja pitää lapsiperheet kylässä. Voisiko olla osuuskuntamuotoinen niin että tukea tulisi kylältä."

Terveyspalvelut kotiovelle

Pankkipalvelut ikäihmisille

Kunnalta kannustusta ja organisointiapua vapaaehtoisvoimin toteutettavaan yksinäisten vanhusten liikuttamiseen.

Turvallisuusnäkökulmat muistettava.

KANAVAT ja alustat. Kanava, josta löytyy apua. Kylän oma Hei me autetaan -sivusto. Kylien digilustoille olisi tarvetta. Missä voisi sopia kävelyseuraa, pelikavereita, kimppakyytejä ja tavaroiden kuljetuksia? Lemmikkieläinten hoitoa. Vanhuksien viemistä tapahtumiin. "itse valmis kukkia kastelemaan."

Paikallisten osaajien/palveluiden hakemisto tai esittely. Tietopankki lähiseudun yrittäjistä, autokorjaamoista, kampaamoista, klappinmyyjistä, lumen luontiin, nurmikon leikkuuseen.

Kylätiedotteessa mainostaminen. Lounea ja sähköyhtiö kaivavat parhaillaan, kylätiedote tavoittaisi hyvin.

Nettisivut!

Facebook-ryhmä on hyvä! WhatsApp-ryhmä Muistutus kerhosta puhelimeen.

5) KYLÄ VÄLITTÄÄ = Kyläturvallisuus

Yhteisöllisyys on läheisyyttä ja luo turvaa. Kyläkahvila ja HYTE – hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hetket on helppo paikka tulla mukaan. Paikallisyhteisö kantaa vastuuta asukkaistaan. Huolehditaan erityisesti, että ikäihmisillä ja lapsiperheillä on hyvä ja turvallista olla. Opetellaan myös yhdessä varautumaan ja auttamaan äkillisissä kriiseissä ja myrskyissä.

Keskiarvot

Kanta-Häme 3,5

Hämeenlinnan seutu	3,5
Forssan seutu	3,6
Riihimäen seutu	3,5

Yhteisöllisyyden arvostus ja siihen kannustaminen/uudelleen opettaminen on äärimmäisen tärkeää! Jos palveluita olisi omalla kylällä, ihmiset tapaisivat toisiaan väkisin ja kaikki tuntisi toisensa, mikä luo turvaa. Pienissä yhteisöissä helpompi puuttua asioihin. Se että tunnemme toisemme, luo jo turvallisuutta. Yhteisö, jonkinlainen puolikommunielämä, mahdollistaa niin lasten kuin vanhusten hoidon tukemisen.

Myös yksinhuoltajat ja lapsiperheiden vanhemmat ovat hyvä muistaa. Iäkkäille erityisen tärkeää. Mökkiläiset myös muistettava. Paljon on muitakin, jotka tarvitsevat erityistä tukea ja yhteisön apua.

Yksinäisyys huolettaa. Tärkeää luoda sellaista kuuluvuutta, joka oikeasti kuuluu kaikille, ja järjestää yhteisöllistä tekemistä. Yhteiskunnalle tulee huomattavia säästöjä.

Halua on auttaa toisia.

Yhteisöllisyyden ei tarvitse olla täydellistä eikä kaikkien tarvitse osallistua. Vapaus valita ulkopuolisuuskin kuuluu suvaitsevan kylän ominaisuuksiin.

Toimivat paikallisyhdistykset. Kaikki on kiinni kyläyhdistyksestä: Jos sen toiminta on avointa ja päättävät jäsenet vaihtuvat, homma toimii. Kyläyhdistyksen kokouksen asialistalle teema KYLÄ VÄLITTÄÄ. Yksityishenkilönä tuntuu

vaikealta auttaa, siksi Kyläyhdistys voisi olla asiassa yhdessä toimiva taho. *”Yhteisöllisyys toisi valtavasti lisäarvoa elämään.”*

Nykyiset vapaaehtoistoimijat tekevät tätä jo, heidän toimintaedellytyksensä tulee turvata. Lisää aktiivisia. Talkoohenki.

Naapuriapu oman kylän kesken. Auttamisen halu ja toive, jos on joskus itsellä hätä, niin auttajia löytyy. Naapurin kanssa hyvät välit, jos reissu hoitaa postit, kukat ja lumihommat. Koiranulkoilutusapu. Uskallus pyytää pientäkin apua. Naapuriapu mainittiin useissa vastauksissa.

Perustetaan kylän /pitäjän vapaaehtoisryhmä, jonne kaikki halukkaat voivat liittyä ja antaa panoksensa. Jokaiselle "turvahenkilö" joka voisi matalalla kynnyksellä tarkistaa toisen hyvinvoinnin. Kylän osaamiset ja taidot (auraajat, puunkaadot, kotiaskareissa auttavat, ym.) olisi hyvä kerätä kaikkien tietoon. Lista kylän "ammattihenkilöistä" hätätilanteessa.

Kannustetaan yrittäjyyteen.

Yritysluettelo. Kylätalkkari. Kyläavustaja. Mökkitalkkari. Ikäihmisten hyvinvointipalvelut lähelle. *”Kylällä aina joku tietää ja osaa neuvoa mistä tai keneltä saa apua.”*

Kriisiryhmä.

Eri ikäpolvet yhteen. Yhteisöllisyyttä tulisi rakentaa vastavuoroisesti. Iäkkäät opettavat elämän kokemuksellaan kertoen tarinoitaan ja toimien vara mummeina ja pappoina, nuoret ja aikuiset auttaen ikäihmisiä digitalisaation kanssa ja arjessa sekä lapset leikin kautta opettavat ilon kautta. Koko kylä kasvattaa! Ikäihmisille mahdollisuus ruokailla koululla. Kauppapalvelu ja -apu vanhemmille ja apua tarvitseville.

Puolueettomat kohtaamispaikat.

Kylätalot. Kesäkahvila/-kioski. Kyläpuisto. Epämuodollisia, joissa yhteisön jäsenet voivat luontevasti oppia tuntemaan toisiaan. Vapaaehtoinen koordinoimaan.

Lapsille ja nuorille oma kyläkolo, harrastuspaikka, jossa myös vanhemmat ja isovanhemmat saavat pistäytyä.

”Tätä meidän kylässä on pyrittykin jo

toteuttamaan kahviloilla ja matalan kynnyksen tapaamisilla.”

Kyläkahvila, johon jokainen voisi tuoda oman voimavaransa kiertoon. Kyläkahvit, eli säännöllinen vapaamuotoinen jutusteluhetki livenä ja verkossa. Järjestäjänä eri yhdistykset vuorotellen. Voisi olla kaupan yhteydessä tai paikallisessa baarissakin. HYTE-hetkiä on järjestetty vanhuksille. Pitäisikö kokeilla lapsiperheiden HYTE-hetkiä? Lopettakaa lyhenteiden käyttö kuten HYTE.

Yhteistä toimintaa. Ulkoilua. Eri ikäryhmiä kokoava matalan kynnyksen 'höntsäliikunta' kaikille vapaasti osallistuen. Kerhot. Harrastukset.

Kysellään kuulumisia kaikilta.

Tapahtumat. Kesätorit. Pop up -kahvilat. Vapaamuotoista, kaikille avointa.

Liikenneturvallisuus ja kevyen liikenteen väylät. Tarvitaan kevyen liikenteen väylä, turvallista liikkumista lapsille ja ikäihmisille, pyöräilijöille ja jalankulkijoille, vaunujen ja rattaiden kanssa liikkujille. Kävelykatu. Katuvalot. Liikennenopeedet.

Kulkuyhteyksien kehittäminen. Kimppakyydit. Julkinen liikenne.

Tiestö kuntoon. Kunnollinen, henkilöautolla liikennöitävä tie. Teiden kunnossapito. Infra, tiestö ja verkkoyhteydet, liikenneturvallisuus ja teiden kunto nousi esille monessa teemassa.

Varautumiseen liittyviä tapahtumia ja koulutusta. Kyläkohtaisia kriisiharjoituksia viranomaisien kanssa, kunta, pelastuslaitos. VPK. VAPEPA. Turvallisuus-/varautumissuunnitelma kylälle, tapahtumille, pelastussuunnitelma kylätaloille, leikkipaikoille, ulkoilureiteille, uimarannoille. Paloturvallisuus. Pitkät sähkökatkot. Korona. Hätäensiapu. Liikenneturvallisuus. Kyberturvallisuus. Miten toimia jos näen lento-onnettomuuden. Deffat yms. kylille.

Ilkivalta. Rikokset. Turvakamerat. Facebook-ryhmä.

Maallemuuttajat ja uudet asukkaat. Asenne, ettei kaikki ole ja toimi kuten kaupungissa. Uusien asukkaiden tutustuttaminen ja mukaanotto kylän toimintaan. Turvallisuus on kilpailuvaltti kaupunkeihin nähden.

Kylän oma some. Facebook. Whatsap. Puskaradio. Somen kautta tieto hämäläisistä ja kadonneista koirista.

”Poika 5 v oli lähtenyt omia aikojaan pyöräilemään eikä omin voimin löydetty. Sain yhdellä viestillä talkooryhmän whatsappista paljon väkeä liikkeelle auttamaan etsinnöissä ja kaikki päättyi onnellisesti jo 20 minuutissa.”

6) KYLILLE ASUMAAN = maallemuutto ja monipaikkaisuus

Kiinnostus maaseutuasumiseen on lisääntynyt huikasti. Nyt etätyö on mahdollistanut monelle arjen ja työnteon myös mökiltä. Nopeat verkkoyhteydet, mielellään valokuituverkko on paikkariippumattomuuden edellytys. Miten maalla vastataan kasvavaan kiinnostukseen? Mistä viehättäviä tontteja? Kuinka uudenlaisia asumisen muotoja ja elämää autiotaloihin? Lähtisitkö sinä maallemuuttokummiksi? Entä kokeilu: elää päivä kyläläisenä?

Keskiarvot

Kanta-Häme 3,3

Hämeenlinnan seutu	3,3
Forssan seutu	3,3
Riihimäen seutu	3,2

Yleisesti on havaittu kautta maakunnan, että maalle olisi nyt tulijoita - eläkeläisiä muuttaa, vaikka lapsiperheitäkin saisi tulla. Mutta kyse on myös työpaikoista. Myös autiotaloihinkin on löytynyt asukkaita nyt. Talot menevät kaupaksi aiempaa nopeammin. Vuokralla asuminen kiinnostaa myös. Nyt kylillä olisi tultava "ulos kuoresta", on kylien etsikkoaika!

Monenlaista asumista. Tiivis kyläraitti tai tilaa ja mahdollisuus pitää eläimiä. Kunta rakennuttamaan rivitaloja. Siirtolapuutarha etätyömökeiksi. Moderni kylä. Taajamatyyppinen maaseutu. Ullakoille asuntoja. Mahdollisuus rakentaa talo rannalle / ranta-alueelle.

Missä koetaan, että asuu maalla? Esimerkiksi Parolassa pari vastaajaa ei kokenut olevansa maalla.

Tontteja eli rakennuspaikkoja. Kylän tonttipörssi. Kylillä ei välttämättä ole halukkuutta myydä tontteja, on "jähmeyttä". Toisaalta myös epätietoisuutta, mitä tehdä, jos haluaisi myydä rakennuspaikan omista maistaan:
- mihin hintaan
- mikä on hyvä rakennuspaikka, edellytykset
- miten edetä

Tontin myyjän ABC -opas nettiin / henkilö kylälle /johonkin, jolta kysyä.

Edulliset tontit.

Olemassa olevien talojen läheisyyteen muutamia rakennuspaikkoja.

Janakkalassa ja Tammelassa on ollut yhteistyössä kunnan kanssa **hankkeet**, joissa etsittiin rakennuspaikkoja kyliltä ja markkinoitiin niitä. Nyt Janakkalassa kumppanuuspöytä etsii ratkaisuja.

Kaavoitus kevyemmäksi.

Avaimet käteen -paketti.

Vuokra-asuntoja myös kylille.

Väliaikaisvuokrauksen tukeminen.

Vastaanottoasuntoja kyliin: vuokrattava talo, jossa muuttoa harkitseva perhe voi kohtuukustannuksilla kokeilla kylässä asumista esim. vuoden sopimuksella. Kunnan vuokramökit, leirintäalueet, Air BnB.

Majoitusta etätyömahdollisuudella. Minitaloja vuokrattavaksi turisteille, etätyöläisille.

Autiotalot. Kartoitus. Aktivointisysteemi asutusiasioihin. Joku "asiamies" neuvottelemaan perikuntien kanssa talon vuokraamisesta tai myynnistä ennen kuin talo menee autiona pilalle. Ohjelma, jossa kuolinpesiä tuetaan ratkaisuihin, että kiinteistöt saadaan käyttöön. Hankkeena tyhjien talojen kuntotarkastuksia sekä laajennettua asuinaluetarkastusta, jossa selvitetäisiin ympäristön tuleva tila mukaan lukien mahdolliset hakkuut. Hirsirunkojen kierrättäminen uusille asuinalueille. Kunnan rooli?

Yhteisöllinen asuminen, ekokylä, siihen neuvontaa, tonttimaata ja suunnittelu-/kunnostus-/rakennuspalvelua. Puolikommuunit. "Yhteisöllinen asuminen kiinnostaa monia omassa tuttavapiirissäni."

Vapaa-ajanasunnon muuttaminen vakituiseksi. Mökkiläisistä helpommin uusia asukkaita. Tietoa vapaa-ajanasunnon muuttamisesta vakituiseksi asunnoksi. Tilaisuuden järjestäminen mökkiläisille. Hämeenlinnan kaupunki hankaloittaa edullisuusvyöhykkeillä.

Kyläilta vapaa-ajanasukkaille, monipaikkaisuus.

Tontti-, rakentamisilta. yrittäjien esittelyt.

Asumispalveluja ja maalla asumisen

kädentaitojen opetusta. Muuttajat tarvitsevat käytännön apua maalla selviämiseen, tottuneet kerrostalon huoltoyhtiöihin, oma osaaminen voi olla niukkaa.

Mökkitalkkareita, catering-palveluja. Nuorten työllistyminen tätä kautta. Tietoa osaavista rakennusmiehistä.

Kaksoiskuntalaisuus ja verotuksen muuttaminen.

Yhteistyö kunnan kanssa tärkeää

Maallemuuttajan perehdyttäminen - maalla maan tavalla

Kyläkummi maalle muuttajien tueksi sai kannatusta: 15 kirjoitti voivansa lähteä tällaiseksi kummiksi. Kyläkummi myös mökkiläisille. Tervetuloa paikkakunnalle! – paketti. Rotinat. Kunnan tai pitäjän kirje uusille asukkaille tai mökkiläisille, siinä esitteitä, kesän tapahtumia ym.

Käydään ovella kutsumassa kylätalolle kahville.

Kyläpäällikkö/kyläkauppa/nettisivut perehdyttäjiksi.

Kylän historian ja kulttuuriperinteen tallentaminen ja avaaminen kiinnittää yhteisöön.

”Koen rikkautena ihanat paikalliset asukkaat, jotka ovat ottaneet lämpimästi mukaan kylän toimintaan.” t. Espoosta muuttanut

Kokeilu päivä kyläläisenä. Kampanja pystyyn, että viikko kyläläisenä. Majoituksena alueen vuokramökit tai vakiasukkaiden tarjoamat majoitukset. Elä päivä kyläläisenä - kuulostaa jo valmiiksi tv-ohjelmaformaatilta, olisiko oltava viikko? Voisi toteuttaa vaikka itsekin videona, malliksi nettiin?

”Voisin myös ottaa tällaisen kokeilijan meille asumaan. Mutta yhden päivän, tai viikonkaan kokeilu ei vielä mitään osoita”

” Voisin ottaa vaihtoasukin tutustumaan millaista on asua maalla. Olenkin harrastanut ystäväieni kanssa, kun he ovat kaivanneet 'mökkeilyä' jossain lähellä, he ovat tulleet meille ja me olemme menneet heille kaupunkiin tai jonnekin muualle”

Kulttuurimaisema, myös markkinoinnissa. Kylien ulkoasu kuntoon. Kannustus ja neuvonta (ELY-keskukselta) kunnostaa vanhoja taloja. Romuja täynnä olevat pihat kunnan pakottamana kuntoon tai siivottaisiin kaupungin tuella ja kyläyhdistyksen talkoilla.

Palvelut. Uudet asukkaat ja palvelut nivoutuvat toisiinsa, koska ihmisiä on oltava riittävästi palvelujen takia. Palvelutarve muuttuu perhetilanteen ja -lisäyksen sekä ikääntymisen myötä.

Kyläkoulu elintärkeä, päivähoido, aamu- ja iltapäivähoito.

Kyläkauppa, kioski. Postiautomaatti kylälle on vaikeaa. Koirapuisto.

Koneita ja tavaroita vuokrattavaksi, yhteistyö Pienkiinteistöyhdistyksen kanssa.

Etätyötilat.

Infra: toimiva tietoliikenne, valokuituverkko, sai myös kritiikkiä,

Tiestön kunto, auraus. **Kevyen liikenteen väylät.**

Kevyen liikenteen väylätarpeiden kartoittaminen yhteisesti.

Kulkeminen: Julkiseen liikenteeseen ei enää täysin uskota kylillä. Kylilläämme ei ole joukkoliikennettä. Kimppakyydit.

Palveluliikenne. Lasten harrastuksiin kuljettaminen ongelmana.

Pyöräily, sähköpyörät, vuokrattavat pyörät seisakkeelle.

Markkinointi. Turvallisuus markkinointivalttina.

Kesäkyläläisten huomointi ja keuhut kylästä markkinoinnissa hyödyksi. Uudisasukkaiden haastattelut somessa ja tiedotteissa. Videoita: kylän ja naapurien esittelyä, haastatteluja.

Kunnan sivuille tieto yksityisistä tonteista.

Tammelan Kylät ry:llä on nettisivut kodinpaikka.fi

Mikä tekee elämästä hyvää kylässä?

Palvelut, viihtyisä ympäristö, rauha, luonto.

Elämän tapa, väljyys, tilaa omille puuhille, että tuntee ihmiset.

Maaseudulle asuttamisohjelmia, joissa houkutellessaan korkeakoulutettuja yksinyrittäjiä

paitsi Suomesta myös ulkomailta Suomeen.
Modernin ajan pikkukartanoita.

Markkinoidaan pitäjiä ja kirkonkyliä.

"Pohdimme pitkään perheen kanssa keskustan ja kyläasumisen välillä ja hetkeäkään emme ole katuneet: molemmat kulkee kylältä kaupunkiin töihin, mutta töiden jälkeen palataan kauniiseen miljööseen luonnon ääreen. Kaikki peruspalvelut (kauppa, kirjasto, koulu, päiväkotit, postipalvelut, terveysasema) ovat kävelyetäisyydellä, ilman parkkipaikan etsintää ja pysäköintimaksuja. Ja kyllä täällä vaan viihtyi etätöissä koronakeväänä! t. Renkoon muuttanut.

Muuta maalle kampanja Suomen tasolla ja niin, että ymmärretään että maalla asuminen on kestävä ratkaisu.

7) KULTTUURIPERINNE JA YMPÄRISTÖ TUTUKSI

= paikalliskulttuuri, ulkoilu ja kylämatkailu

Hämäläiset kylät ovat viehättäviä kulttuuriympäristöjä. Kylässä on luonto läsnä, on ulkoilupolkuja ja paikkoja, mahdollisuus liikkua niin metsissä kuin vesillä. Kulttuuriperinne ja -tarjonta on monialaista, omaperäistä ja aitoa. Kytetään paikallinen luonto-, kulttuuri-, tapahtumatarjonta ja yhdistysten aito tekeminen matkailutarjontaan ja otetaan käyttöön digikanavat.

Keskiarvot

Kanta-Häme 3,4

Hämeenlinnan seutu	3,5
Forssan seutu	3,3
Riihimäen seutu	3,4

Yhteispohdintaa ja fasilitointia. Kylän erityispiirteet löydettävä ja esille.

Mahdollisuuksia on paljon. Luonto, ulkoilumahdollisuudet, kulttuuriympäristöt, perinnemaisemat, tapahtumat, historia ja perinteet, hämäläisyys, ruokakulttuuri.

Näkyväksi. Esille nostoa! Erotuttava. Tarjonta yhdelle nettisivulle. Oma kylä tutuksi. Oma kylä tai alue näkyväksi. Digilehti. Kyläkirja digimuotoon. Seuraintalon ulkoseinässä on alueen kartta. Hyödynnetään olemassa olevia kanavia esim. digitrail, airbnb, kylänomadi. Hankitaan ammattimaista otetta esillepanoon ja paketointiin. Nettikaupassa asiakkaan mahdollisuus valita palvelut ja reitti. Yhteismarkkinointi. Yhdeltä luukulta. Käyntikohteet kartalle ja someen. Ladut someen. *" Kulttuuriympäristö ei ole saavutettava. Maisemasta ja kulttuuriympäristöistä tarvitaan viestintää. Ensin viestin on kolahdettava kyläisiin, jotta siitä osataan ja halutaan kertoa. Se maisema on JUURI sitä paikallisuutta, aitoutta ja hämäläisyyttä. Sanotaan, että ympäristö ja*

maisema muokkaa ihmisten identiteetin ja toiminnan. Tätä kannattaisi pohtia.”
”Kylien yhteinen johku tai bokun kauppa, jonka kautta myydä yhteisiä tuotteita myös naapurikylien kanssa. Kylätapahtumien markkinointi pienten erikoistuneiden matkailutoimistojen kautta ulkomaalaisille. Oppaana joku kyläläinen. Tai päivä perheessä tai perheen kanssa tuote ulkomaalaisille, tai päivällinen kyläläisten kanssa maan tapaan.”
”Käyntikohteet ja reitit, uimarannat ja palvelut, majoitusmahdollisuudet ja mahdollisuus kokeilla esim. ilmailulajeja, läskipyöräilyä, suppailua, sukellusta pitäisi koota yhteen portaaliin (sitä ennen laatia hyvät ja toimivat konseptit ja palvelun tarjoajat) ja myös englanniksi. Nytkin alueella on ulkomaalaisia sekä mökeillä että ilmailukeskuksessa.”

Tuotteistus, palveluita. Näkyväksi. Paikallisuus on pysynyt trendinä, siihen liittyen palveluita ja nostoja vain vähän. Helpointa paketoita olemassa olevat jutut helpokäyttöiseksi kokonaisuudeksi ja lisätä siihen ripaus jotain uutta. Esim. ruokailu ja kyläkulttuuriesitys. Elämyksiä. Villiyrttejä. Metsästys ja bongausporukoihin tutustumista. Kalastus. Pilkki. Sieniretket ja marjamatkat. Ravustus.

Yhteistyö kylien, kunnan ja yrittäjien sekä matkailutoimijoiden kanssa. Olematon yhteistyö kuntien välillä.

Kyläkävelyt. Paikallisoppaat. Kyliin teemavuosia jotta paikalliseen tarjontaan vaihtuvuutta.

Retket lähikohteisiin. Kierrokset lähikyliin. Luontoretket. Uinuvat kartanot. Paikalliseen museoon avointen ovien päivä. Kotieläinpihat.

Merkityt metsäpolut. Ladut sai kehuja. Melontareitit. Uimapaikat. Tulipaikat. Lisää laavuja. Kohteet. Pienimuotoiset luonto- ja kulttuuripolut. Kylän ulkoiluapaikalla tai ladulla voi tutustua kyläläisiin ja mökkiläisiin.

Reitit. Härkätie. Ilvesreitti. Kirkkopolut. Palvelut niiden varrelle. Maastopyöräily. Kevyen liikenteen väylät. ”Maanteitä pitkin myös mukavaa.”

Hiljaisuuden kokeminen. Puhtaus. Rauha.

Kohteiden kunnostus ja ylläpito. Talkoot. Ylläpitoon rahaa.

Tarinallistaminen. Virtuaalipeli Hämeestä yritykset mukaan. Valokuvauskilpailut. Tarinat talteen.

Perinnetiedot, -taidot, kiinnostavat paikat ja niihin liittyvien tarinoiden kerääminen ruohonjuuritasolta tärkeää ennen kuin liian myöhäistä, ja niiden monipuolinen hyödyntäminen.

Tapahtumat, myös ihan pienet. Kesäteatterit. Tapahtumat ehkä suuremmiksi ja keskitetyemmin sekä päällekkäisyyksien välttäminen.

Ulkoilmatapahtumia. Kesä- joulutapahtumat. Maalaismarkkinat. Tanssilavat. Kylätalolla säännölliset tapahtumat eri teemoilla. Tapahtuman uudelleen elvyttäminen. Avoimet kylät ja Kirppiskierrostyyppisiä matalan kynnyksen osallistumisen tarjoavia tapahtumia eri teemoista, miksei Asumisen teemallakin. Maalaistalot ja pihapiirit esille -tapahtumat.

Vastaajat luetelleet useita kivoja isompia ja pienempiä paikallisia tapahtumia.

** Avoimet Kylät * Tammelan kirppiskierrokset * Lammin pellavamarkkinat * Hikifest * Hausjärven kyläkierros * Letkun käveluklubi * Mommilanjärven soutelu * vuosittaiset valokuvauskilpailut * Uudenvuoden ilotulitus * 103 jätkänkynttilää Itsenäisyyspäivänä * Mansikki - lasten maatalousnäyttely * Paikallismuseoiden avoimet ovet -päivä **

Kunta järjestämään tapahtumia myös kylille, ei vaan kirkonkylällä.

Ympäristön hoitoa. Hoitamattomat pusikot, puistot. Rannat kuntoon. Vesien suojele. Romuisat pihapiirit. Huonokuntoiset rakennukset purkuun tai kunnostukseen. Pitäjien ja taajamien puistot lampaiden hoitoon esim. naapurikylässä lammastila vuokraa maisemanhoitajiksi lampaita. Kukkapeltoja. Vieraslajien torjunta, nuorten työllistämistä tähän. Talkoita. Metsätalous tuhoaa.

Muistettava luontoarvot, jokamiehen oikeudet ja yksityisyys. Kaksijakoisuus.

Luontokohteiden ruuhkautuminen Lopella ja Tammelassa, menetetäänkö luonnonrauha? Ei ehkä haluta markkinoida, kun osa vastustaa, toisaalta varainhankinnan mahdollisuus. Kieltoja liikkumiseen tullut. Jokamiehen oikeudet osalla kävijöistä hukassa.

Vesistöjen suojelu – ja kunnostaminen.

Luonnonsuojelu. Luonnontilaiset metsät.

”Haluan oma kyläni säilyvän kylänä, rakennukset asumiskäyttöön, ei matkailukohteeksi.”

8) KESTÄVÄT RATKAISUT = Resurssiviisuus

Elämäntavalla on merkitystä – ei sillä missä asuu. Ilmastonmuutosta hillitään käyttämällä paikallista, uusiutuvaa energiaa, lähituotteita ja -palveluja. Voimme myös tyytyä vähempään ja opetella jakamis- ja kiertotaloutta. Kyläyhteisö voi edistää esimerkiksi kimppakyytejä, biohiiletystä tai yhteishankintoja.

Keskiarvot

Kanta-Häme 3,2

Hämeenlinnan seutu	3,2
Forssan seutu	3,3
Riihimäen seutu	3,3

Kestävä kehitys, luonnossa eläminen ja sen huomioiminen ovat olleet aina läsnä, jo ennen nykyajan trendejä.

Todella tärkeää, olenkin miettinyt miten saisi pienessä kyläyhteisössä toteutettua. Kylän ideariihi ja työryhmä pystyyn. Tulevaisuudessa entistä tärkeämpää ihmisille mutta vaikeaa toteuttaa. Yrityslähtöisesti.

”Pakollista, jos haluamme, että lapsillemme jää jotain. Vastuullisuuslupaus kaikilta kylän toimijoilta. Yhdessä tekeminen näiden asioiden puolesta. Lasten ympäristökasvatus oman tekemisen yhteydessä.”

”Kimppakyydit ja kimppalaitteet ollut käytössä jo vuosikausia!!”

”Lähipalveluiden ja -tuotteiden suosiminen olisi tärkeää palveluiden säilyttämiseksi ja kestäväen kehityksen kannalta. Kiireistä arkea elävien perheiden ensimmäisenä toiveena ei kuitenkaan usein ole nämä arvot. Niitä voisi silti tuoda perusteluineen ihmisten tietoisuuteen, jotta muutos lähtisi heistä itsestään. Lastenvaatteiden kierrättäminen ja työkalujen lainaus, yhteiset pienjäteasemat ym. vaivattomia toteuttaa ja hyödyttävät sekä ihmisiä, että ympäristöä.”

Paikkasidonnaista. Mahdollista hoitaa paikallisesti, mikäli byrokratia taipuisi.

Lähipalveluita ja -tuotteita, silloin on autoilua mahdollista vähentää. Pitäjän oma REKO-rinki. Yhteishankinnat. Paikallinen monitoimipiste.

Ei ole julkista liikennettä, joten yksityisauto on välttämätön. Tiestön kunto. Sähköautojen latauspisteet. Naapureita autetaan.

Kimppakyydit. Kyytisovellus, jossa ihmiset voivat ilmoittaa matkastaan ja montako paikkaa vapaana kyytiä tarvitseville. Yhteiskyytejä suositetaan. Kyläpussi ja Tyykikyyti tärkeät, vuoroja enemmän ja myös kaupunkiin. Julkisen liikenne mutta liian vähän käyttäjiä.

Yhteiskäyttöautot.

”Kimppakyytejä on yritetty whatsappissa mutta aikataulut ei natsaa.”

Kävely- ja pyörätiet. Toriparkki.

Kierrätys on usein isommissa taajamissa hienosti järjestetty. Riittävästi kierrätys- ja keräyspaikkoja ja niiden tyhjennystä!

Jätekimppa. Yhteinen sekajätteen keräysastia – ja kierrätyspiste (pahvi, biojäte, muovit).

Muovinkierrätys!

Voisiko kyläyhdistys organisoida?

Kylällä pieni tila oma kierrätyskeskus. Tavarat, kirjat kierto.

Kylien siivoustalkoot.

Kirpputorit. Kesä- ja pop up-kirppikset. FB kirppis. Roskalavat. ”Saa ottaa korit”. ”Tuo tullessas, vie mennessäs.”

Kylätalojen palvelut ja ylläpito uusiutuvaan energiaan, kierrätykseen ja jakamistalouteen perustuvaksi, auttaa myös talon taloutta.

Kylätalojen lämmitys, yhteishankintana voimme saada paremmat tarjoukset.

Yhteinen lämmitysjärjestelmä. Paikalliset biovoimalaitokset esim. naapurin hevostilan kanssa esim. Laukaalla ja Hyvinkäällä.

Puulämmitteinen hirsitalo tulisijoilla ja sauna on parasta mitä tiedän.

Mitä on biohiiletys?

Naapuriapu. Kyläavustaja. Lähiapua vastavuoroisesti, lastenhoito, tietotekniikka jne.

Jakamistalous vielä uutta. Kirjastossa liikuntavälineitä. Pitäisi tutustua ihmisiin, jotta

voisi jakaa asioita.

Kyläyhdistys olisi hyvä taho koordinoimaan ja toteuttamaan. Kylässä voisi olla lainattavissa koneita, työvälineitä, liikkumis- ja harrastamisvälineitä sekä olla lista, keneltä voi lainata mitäkin ja kuka voisi auttaa missäkin. Yhteiskäyttö ja vuokraamo palvelisi sekä kyläläisiä että vierailijoita.

Vuokraamossa/lainaamossa: koneita, betonimylly, rakennustelineet, tekstiilipesuri, astiasto ja ulkoiluun kanootit, soutuvene, maastohiihtosukset, fatbiket.

Alusta lainaamiselle ja vuokraamiselle. Uusittava alueen yrittäjä-/toimijaluettelo.

Yhteistilaukset ja -kilpailutukset. Nuohooja ja likakaivon tyhjennykset. Kimpparuoppaus. Sähkön kilpailutukset. Polttopuiden hankinta. Vesiosuuskunnat. Tiesännöinti.

Puutarhapäivä. ”Toisen roska on toisen aarre” - uusiokäyttötampaukset.

Hiilen sitomistapoja voisi opettaa ja edistää, hiilineutraali Xkylä olisi kiinnostava asuinpaikka. Hiilineutraali Hämeenlinna ulottumaan myös pitäjiin.

Luonnon monimuotoisuus. Metsien hakkuukiello.

Viestintä ja yhteismarkkinointi. Tieto kylän yrityksistä ja tarjonnasta esille. Tieto paikallisista tuotteista kuten luomu- ja lähitilat kootusti. Lähtuottajien yhteismarkkinoinnilla. Tieto jakamis- ja kiertotaloudesta, kimppakyydeistä. Nettisivut.

Maaseudun kestävä ja monimuotoista elämää enemmän esille.

Hyvät käytänteet muilta kyliltä.

Kestäviä ratkaisuja voidaan hyödyntää kylän markkinoinnissa.

Yhteistyö saatava alkuun.

9) YHTEISÖN TOIMINTA UUDISTUU JA VAHVISTUU

= Yhteisön toiminta

Osallistuminen ja yhdistystoiminta on murroksessa ja perinteitä pitää ravistella. Vapaaehtoisten ja talkoolaisten löytyminen on haaste monissa kylissä ja yhdistyksissä. Aktiivisimpien harteilla voi olla aina vaan enemmän vastuuta ja tehtävää. Kokeillaan uutta. Opetellaan keventämään hallintoa, pop up -osallisuutta, joukkoistamista, jakamaan tehtäviä ja markkinoimaan niitä houkuttelevasti. Pidetään myös huolta vapaaehtoisista.

Keskiarvot

Kanta-Häme 3,4

Hämeenlinnan seutu	3,3
Forssan seutu	3,6
Riihimäen seutu	3,5

Hieno visio. Mutta haaste.

Kylä ei ole kylä ilman yhteistä toimintaa.

Talkootoiminta on ollut maaseudun toiminnan ydintä ja sisintä, kukaan ei ole jäänyt yksin, muita on autettu. Talkoot ja muu oma-aloitteinen yhteistoiminta on pienten kylien parhainta. Ilon kautta toimimaan! Saada ihmiset mukaan laajasti ja keskustella yhteinen suunta – kyläsuunnitelma.

Ideat/hankkeet täytyy tulla yhteisöjen sisältä ja niiden tarpeista. Keskustelukulttuuria kehitettävä. Kuunnellaan herkällä korvalla kyläläisiä.

Talkoohenki ja voima. Talkoolaisille kiitostilaisuuksia, vierailuretkiä toisiin kyliin, tutustumisia seurantaloihin ja hyviin käytäntöihin. Virkistävää yhdessä tekemistä, ihan muuta kuin kylätoimintaa.

Uusia vapaaehtoisia mukaan. Uusien esittelyillat ja tutustumistilaisuudet ilman sitoutumista. Kylä voi esitellä itseään myös muualla kuin omalla kylällä. Vapaamuotoisia kokoontumisia.

Kosiskelukirjeitä postilaatikoihin. Digi. Korostetaan avoimuutta. Tule mukaan oman itsenäsi.

Mahdollisuus kokeilla.

Motivaatio! Hienoja kokemuksia. Onnistumiset tuo mukaan lisää vapaaehtoisia. Kiinnostavaan toimintaan lähdetään mukaan. Saat uusia kavereita. Huolitaan kaikki mukaan.

Tukea ja koulutusta tehtäviin.

Vapaaehtoisten jaksamisesta huolehdittava.

Talkoolaisten muistaminen, palkitseminen ja ihan omat tilaisuudet.

Projekteja. Pienikin panostus pitäisi ottaa vastaan. Osallistuminen oman mielenkiinnon mukaan. ”Olen valmis osallistumaan erilaisiin hankkeisiin mutten pysty sitoutumaan hallinnolliseen jatkuvaan vastuuseen.”

Pop up -tapahtumat. Ihmiset haluavat myös järjestää itse, enemmän vapautta. Kampanjat käyntiin. Pieni yhteinen hetki ja jotain pientä tarjoilua. Kyläpiknik.

”Matalan kynnyksen pop-up -juttuja vaan pystyyn - niitä voi järjestää useammin ja ehkä kuka tahansa rohkenee laittaa jatkossa some-viestin, kun huomaa, että se ei vaadi itseltä sen kummempaa organisointia. Viesti WhatsApp-ryhmään, että tuokaa omat tuolit ja grillattavat, nähdään illalla laavulla.”

Pop-up toiminnassa pitää aina olla varoivainen, ettei tapa kylällä koko vuoden sinnittelevää yrittäjää.

Vetäjät. Innostava ote.

”Talkoolaisten saaminen erilaisiin tapahtumiin on helppoa, mutta varsinaisen toiminnan järjestämiseen ei tahdo löytyä vastuunkantajia.”

Tehtävien jakaminen. Kylän

vastuunjakotaulukko, jossa on tehtävät jaettu noin 30:n henkilön kesken eli johtokunta ei tee yksin kaikkea.

Vaihtuvuus. Kiertävä puheenjohtajuus. Tiedon siirtäminen uusille vetureille. Pyörittäjille kulukorvaukset, muodollinen palkka.

Asennetta tehdä eri tavoin. Ei yritetä tehdä liikaa toimintaa. Kyläyhdistyksen tapahtumat ovat siinä mukavia, että ne ovat ihan järjestäjien näköisiä.

Aktiivijäsenistö vanhenee. Toiminta hiipuu, kun uusia vastuuhenkilöitä ei löydy.

” Aktiivista porukkaa voisi olla paljon ja kaikilla joku pieni vastuu vaikka vain lyhyen ajan. Nyt kyläyhdistyksen hallitus on pieni porukka, joka ajaa itsensä loppuun kahdessa vuodessa ja sitten etsitään taas uudet hoitamaan hommia ja palamaan loppuun seuraavalla kaudella.”

Nuoria mukaan. Annetaan vapautta ja vastuuta. Kysytään nuorilta itseltään. Alkaa lapsesta saakka. Tarjotaan nuorille omat tilat. Opastus omien projektien toteuttamiseen. Porkkanat. Työkokeilut. Yrittäjäyyskokeilut. Digi. Nuorille oma paikka yhdistyksen hallituksessa.

Vapaa-ajanasukkaiden osallistuminen. Talkootyö yhteisen hyvän eteen tuo tekijälle hyvän mielen ja mahdollisuuden tutustua paremmin lähiseudun ihmisiin. Lyhytaikainen osallistuminen.

Uudet muuttajat mukaan. Kohtaamiset. Suvaitsevuus.

Vauvasta vaariin mahdollisuus. Perään katsominen hienotunteisesti. Omaishoitajat.

Esteitä ja haasteita. Monelta jää toimintaan mukaan lähteminen siihen, että ei olla kysytty. Pitkäaikainen sitoutuminen. Hallituskauden pituus. Puheenjohtajuudesta ei pääse koskaan eroon. Onko kynnyks lähteä mukaan liian korkea? Tuntuu että astutaan toisten varpaille. Vanhat ei halua mitään uutta. Vanhojen toimijoiden annettava reilusti tilaa ja arvoa myös uusille. Uudelle nakitetaan heti vastuuta. Sisäänlämpiävyys. Sama organisaatio vuodesta toiseen. Muualta tulleet vaikea lähteä tiiviiseen yhteisöön. Liit vaatimukset. Kokoustaminen ei kiinnosta. Vapaaehtoisten iäköityminen. Uusien sähköisten palvelujen ja tekniikoiden opettelu. Ei haluta leimautua tiettyyn yhdistykseen. Jos voisi osallistua vaan vähän ja että tästä ei syyllistettäisi. Yksi ideoita vastustava hankala ihminen saattaa saada paljon haittaa aikaiseksi.

Yhteisön vakiintuneita toimintoja on ravisteltava.

Tukea yhdistyksille enemmän. Mahdollisuus tavata toisia yhdistysaktiiveja. Tukihenkilö, joka

auttaisi ideointivaiheessa ja tapahtuman organisoimisessa.

Voisiko olla joku työkseen kylissä osallistamista tekevä? Kaupungeissa on osallistajia palkattuina.

Opiskelijat. Opinnäytetyöt ja työharjoittelut.

Kunnat tukena. Vapaaehtoisuus on aarre ja voimavara ei vain yhdistyksille vaan koko kunnalle. Miten kunnassa tuemme sitä entistä enemmän? Vapaaehtoisten päivä koko kunnan juhlanä. Palkitseminen. Kunnan sivuille kylät ja niiden toiminta esille. Jos kyläläiset tarjoutuvat tekemään asioita, kunta vähintään mukana aiheutuissa kustannuksissa. Kunnan palkkaama kyläjohtaja joka kylälle.

Hallinto. Keventäminen. Hallinnon pyörittäjiä ei tahdo löytää. Avoimuus asioiden valmistelussa. Vastuiden jakaminen.

Yhdistyksille yhteinen hallintopalvelujen tarjoaja, voisi olla myös yhteistyöyhdistys. Sihteeri- ja taloushallintopalvelut yhdistyksille helpottaisivat. Digitaalisuuden hyödyntäminen. Yhdistyshallinto sähköiseksi pilveen, verkkokokoukset hallintoon ja livekokoontumiset talkoisiin sekä huviin. Byrokratian vähentäminen ja nykyaikaistaminen. Yhdistyslaki tutuksi. Kirjanpito kuntoon. Arkistointikoulutus. Verolainsäädäntö vaikeuttanut.

Digiloikka haastaa toimintaa, kouluttaminen, perehdyttäminen, uudet toimintatavat.

Yhdistetään voimat! Ei pidetä väkisin päällekkäisiä yhdistyksiä. KU = Kyläunioni.

Tiedotus meiningeistä ja talkoista näkyvämmäksi. Facebook-ryhmä. Whatsapp. Myös perinteiset tiedotuskanavat.

10) KUMPPANUUTTA, VERKOSTOJA JA OSALLISUUTTA = kumppanuus ja vaikuttaminen

Kyläyhdistys kokoaa asukkaiden äänen. Yhteisiä kehittämiskohteita tässä monimutkaisessa maailmassa riittää. Uusia ratkaisuja ja toimintatapoja löytyy, kun kootaan erilaiset voimat ja näkökulmat ratkaisemaan yhteistä tavoitetta. Yhteisöjen voima ja asukkaiden paikallistuntemus on myös osa kunnan elinvoimaa ja alueen kehittämistä.

Keskiarvot

Kanta-Häme 3,3

Hämeenlinnan seutu	3,3
Forssan seutu	3,5
Riihimäen seutu	3,4

Kehittämistiimitoimintaa, ulkopuolista näkemystä ja kokemusta ongelman ratkaisuihin. Kokeiluja enemmän vrt. nuoret - ei hallinto voi olla este nuorisohankkeille, kyläyhdistys tai kunta voi hallinnoida tai leaderit tekemään kimpurahankkeita.

Kyläyhdistys kokoaa asukkaiden äänen.

Kyläyhdistystoiminta on sitoutumatonta, kaikille avointa, ei politisoitunutta toimintaa. Eri ikäiset/ eri elämäntilanteissa olevat kyläläiset.

Kuunteleminen. Palautteen kerääminen.

Kyläkyselyt. Oma kylävaltuusto. Tuoda esille, jos kyläyhdistyksessä voi toimia entisenä kyläläisenä tai vapaa-ajanasukkaana?

Yhteisöllä on voimaa ja siitä on upeita esimerkkejä. Kyläyhteisön kannattaa kuitenkin toimia itse.

"Täällä pitäisi perustaa kokoava yhteisö."

Vastineet ja esitykset. Lausuntojen antaminen. Kunnan luottamushenkilöiden informoiminen/perehdyttäminen kylien tarpeista. Yhdistysten edustajat edustavat koko kylää. Kunnasta ja maakunnasta annetaan kyllä tarvittavia resursseja, jos tekijät löytyvät kylältä.

Kyliä yhdistykset.

Järviensuojeluyhdistykset. Metsästys- ja kalastusseurat.

Omalta kylältä henkeä, myös lähikylien kanssa yhteistoimintaa. Häme on kaikkien paras 😊

Kyliä välillä enemmän yhteistyötä. Säännölliset kylätreffit kylien kesken. Verkottuminen ja hyvien käytäntöjen jakaminen.

EU-rahojen hakeminen yhdessä, isommalla porukalla mahdolliseksi. Ristiriita: kylien välistä kilpailua on ja omat reviirit halutaan säilyttää.

Yhteistyöyhdistys vaikuttamiskanavana.

Kuntavaikuttamiseen ja yhteistyöhön.

Esimerkkejä Hauhon Pitäjä ry. Tammelan Kylät ry. Koijärven alueen kylät ry. Maakunnallisesti Hämeen Kylät ry.

Yritysyhteistyö. Auttamassa yhteiseksi hyväksi. Sponsoreina. Lähtuottajat. Yritykset keskenään. Lentokentän kanssa.

Kuntakumppanuus. Kunnan tuki kylien kehittämiseen on olennainen osa koko kunnan elinvoiman ja vetovoiman kehittämistä. Kysymys on enemmän asenteesta kuin resursseista. Kunnan strategiassa tulee selkeästi osoittaa koko kunnan tasapainoisen kehittämisen tavoite ja strategiaa tulee myös noudattaa.

Yhteistyö kunnan ja päättäjien kanssa tärkeää, se voisi olla näkyvämpää ja säännöllistä. Kunnan aktiivinen jalkautuminen kuten kulttuuri- ja liikuntatoimi.

Kunnan pitäisi tunnustaa kylien tekemä työ. Jonkun viranhaltijan tehtäväksi pitää yhteyttä kyliin ja yhdistyksiin.

Kylät tekevät talkoilla jäät, ladut, avustetaan koulua jne –kulukorvaus kunnalta.

Kyläneuvosto.

Kumppanuuspöytä.

Kulmakunta/kylä/kuntakohtainen yhteisnäkemys keskustelemalla, miten palvelut kunnassa järjestetään.

Osallistava budjetti eli kuntalaisilta kerätään ideoita kohteista ja he saavat äänestää mihin osallistava budjettiraha käytetään.

Paikallisdemokratiaa voi edistää sähköisesti, vaikka pienimuotoisilla äänestyksillä. Kyläkyselyt.

Kaupungin kanssa lähestyminen helpommaksi. Tammelassa Kestäväkunta-hanke (MSL ja kuntaliitto) on verkossa aloittanut penkkikahvilakokeilun, jossa keskustellaan kunnan asioista.

”Oma lähialue, jossa asuu on tärkeä mutta samalla huolenpitoa koskemaan koko kotikuntaa, josta saan olla ylpeä!” t. Janakkalalainen
”Painetta kunnille, että tasa-arvoistavat koko kunnan asukkaita, kaikkien kylien. Jokainen kunnan asukas pitäisi olla yhtä arvokas.”

Kuntavaalit. Ehdokkaat kylistä ja pitäjistä valtuustoon ja kunnan päättäviin elimiin. Äänestäminen. Edustuksellisuus on vanhanaikaista. Kutsutaan valtuutettuja ja ehdokkaita keskustelemaan pitäjiin ja kyliin.

Avoin viestintä monikanavaisesti kehittämispalavereista.



11) MUITA TERVEISIÄ Hämeen Kylille ja Leader-ryhmille

Hämeen Kylät, Leader-ryhmät ja tämä kysely saivat vastaajilta 35 kiitos- ja tsemppi -lausetta. Kiitokset niistä!

Muut kohdasta on asioista siirretty teemojen yhteyteen.

Laaja kiinnostuksen kartoittaminen ja helppo osallistuminen on tärkeää.

Pitkävaikutteisesti ja systemaattisesti, nyt myös ennakkoluulottomasti.

Yhteen hiileen puhaltaminen tärkeää, löytää kompromisseja, jotka miellyttävät mahdollisimman monia.

Realistisuutta ja maalaisjärkeä.

Pieniä nopeita toimenpiteitä ja onnistumisia samalla kun koko strategiaa pohditaan.

Somettakaa tuloksista ja vaikutuksista.

Opintomatkoja. Välillä on hyvä käydä kaukana, että näkee lähelle.

Rahoitusta. Tietoa rahoituksista. Hankkeiden haku helpommaksi. Talkoita kyllä, konetöihin tarvittais jonkin o mahdollista saada jotain hankerahoitusta, että kylille saataisiin pakettipalvelut järkevästi?

”Todella hyvä maaseuturahoituskauden alku, kun mennään ”yhtä jalkaa” toimijoiden kanssa.”

”Tuloksien pohjalta kannattaisi pitää vielä uudet illat jokaiselle kärkiteemalle, ja konkreettisesti mieltä, millä toimilla asiat lähtevät etenemään.”



EMO
Linnaseutu
LounaPlussa

